

Jacek Adamek

Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

OBSZARY OCENY AKTYWNOŚCI ZABEZPIECZENIOWEJ INSTYTUCJI PORĘCZEŃ KREDYTOWYCH DLA MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW A ROLA ICH RACHUNKOWOŚCI

1. Wstęp

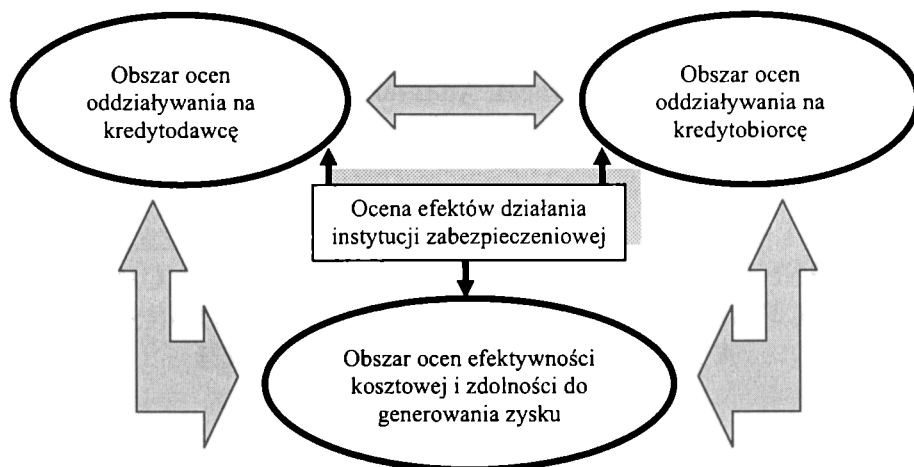
Analiza aktywności instytucji zabezpieczeniowych, świadczących usługi w zakresie obejmowania ochroną poręczeńową kontraktów kredytowych, nawiązywanych przez małe i średnie przedsiębiorstwa, jest zadaniem bardzo trudnym. Trudność ta, zdaniem autora, determinowana jest przez grupę czynników odnoszących się do kwestii:

- znikomego zainteresowania wynikami badań prowadzonych nad efektami aktywności podmiotów zabezpieczeniowych,
- szerokiego i różnorodnego charakteru obszarów, które należy poddać analizie pod względem oddziaływania na nie usług poręczeniowych i podmiotów je oferujących.

Podnosząc zagadnienie braku popytu na wyniki badań dotyczących oceny efektów funkcjonowania instytucji poręczeniowych, należy wskazać, że poziom tego zapotrzebowania staje się rezultatem skomplikowania procedur i wysokich kosztów analiz, które należy przeprowadzić, aby pozyskać informację charakteryzującą wyniki prowadzonej działalności zabezpieczeniowej, oraz przeciwieństwa celów stron transakcji zabezpieczeniowej, które zwykle różnie postrzegają jej istotę, a także oddziaływanie na siebie samych i swoje otoczenie (zob. m.in. [5, s. 3-5]).

Charakteryzując z kolei drugi element, utrudniający sformułowanie ostatecznej opinii na temat efektów działania instytucji poręczeniowej, którym jest różnorodność obszarów podlegających procesowi monitorowania i wartościowania ocen (zob. rys. 1), podkreślić wypada, że owe pola obserwacji mogą się wzajemnie przenikać, są też często ze sobą powiązane poprzez różnorodne sprzężenia zwrotne charakteryzujące ich specyfikę, czynniki je opisujące czy miary stosowane do opiniowania osiągniętych rezultatów w ich przekroju. Fakt ten staje na przeszkodzie formułowaniu jednoznacznych

sądów co do rezultatów prowadzonej działalności ochronnej obserwowanych przez strony związku poręczeniowego.

Rys. 1. Obszary oceny efektów działania podmiotu zabezpieczeniowego

Źródło: opracowanie własne.

Bez względu na wymienione wyżej trudności, praktyka i teoria działania tego rodzaju instytucji dowodzi, że ostateczne wyniki prowadzonych analiz powinny doprowadzić osoby zainteresowane tym zagadnieniem do pozyskania odpowiedzi na pytania badawcze, odnoszące się do kwestii [8, s. 36]:

- artykulacji niedoskonałości rynkowych pokrywanych przez podmioty poręczeniowe oraz charakterystyki sposobów ich przewyciężenia,
- kosztów utworzenia i prowadzenia instytucji zabezpieczeniowej, ze szczególnym uwzględnieniem dodatkowych kosztów transakcyjnych ponoszonych przez strony transakcji poręczeniowej,
- poziomowi subsydiowania tej formy pomocy niesionej małej i średniej przedsiębiorczości oraz ewentualnego uzależnienia się od niej poręczyciela,
- związku aktywności poręczyciela z realizacją tzw. efektów dodatkowych (*additionality*) przez strony umowy zabezpieczeniowej,
- skuteczności pomocy poręczeniowej niesionej jej beneficjentom w porównaniu z efektami zastosowania innych instrumentów wsparcia kierowanych do wybranych grup docelowych.

Przyjmując powyższe założenia, autor referatu zajmie się próbą charakterystyki głównych obszarów przeprowadzania analiz i formułowania ocen działalności podmiotów poręczeniowych oraz wskazaniem roli, jaką w tym względzie przypisać należy rachunkowości instytucji zabezpieczeniowej.

2. Obszary oceny efektów działalności instytucji poręczeń kredytowych

Studia nad teorią i praktyką funkcjonowania instytucji zabezpieczeniowych dowodzą, że w procesie opiniowania efektów działalności podmiotów poręczeniowych można wykorzystać wiele podejść, niemniej jednak jako główne obszary, w przekroju których formułuje się oceny charakteryzujące oddziaływanie poręczeń i poręczycieli na strony transakcji zabezpieczeniowej oraz ich otoczenie, traktuje się [4, s. 21]:

- zdolność do wypełniania luki rynkowej (*relevance*)
- zdolność tworzenia i poziom tzw. efektów dodatkowych (*additionality*),
- zdolność tworzenia i poziom tzw. efektu multiplikacji (*multiplying effect*),
- poziom skuteczności (*effectiveness*),
- poziom sprawności (*efficiency*).

Poniżej zaprezentowana zostanie krótka charakterystyka wyodrębnionych pól prowadzonych analiz.

Zdolność do wypełniania luki rynkowej (*relevance*) – traktowana jest jako możliwość pokrycia przez instytucję poręczeniową luki rynkowej, powstającej w sytuacji strukturalnego niedopasowania rynkowej podaży kapitałów kredytowych do popytu na tę formę finansowania swych potrzeb kapitałowych, zgłaszanego przez małe i średnie przedsiębiorstwa [4, s. 21].

Wymiar realizacji tego efektu, wiążanego z funkcjonowaniem podmiotów poręczeniowych, w sposób bezpośredni uzależnia się od poziomu rozwoju sektora bankowego oraz jego skłonności do finansowania małych i średnich przedsiębiorstw. Poręczyciele, poprzez przejmowanie części ryzyka kontraktów kredytowych, stają się naturalnym stabilizatorem zagrożeń, które podmioty bankowe wiążą lub mogą wiązać z dużym finansowaniem sektora MSP. Dzięki temu mogą oni być traktowani jako czynnik obniżający koszty administrowania ryzykiem kredytowym po stronie banków i pożyczkodawców, co podnosi rentowność transakcji kredytowych nawiązywanych z małym i średnim przedsiębiorstwem¹.

Analizując źródła oraz konsekwencje występowania braku rynkowego zrównoważenia popytu i podaży kapitału kredytowego oferowanego małym i średnim przedsiębiorstwom, stwierdzić należy, że podmioty poręczeniowe, funkcjonując w takim środowisku, ukierunkowują się na realizację kilku, wzajemnie ze sobą powiązanych zadań, których wypełnienie należy postrzegać jako sposób oraz wymiar efektów realizowanych na polu zdolności pokrycia luki rynkowej. Do zadań tych należą:

¹ Niska rentowność kontraktów kredytowych nawiązywanych przez instytucje bankowe oraz ich wysokie ryzyko jest jednym z głównych czynników, które w opinii kredytodawców przemawiają za ograniczaniem akcji kredytowej kierowanej do tej grupy potencjalnych klientów.

a) dostarczenie pożądaných przez banki i pożyczkodawców form zabezpieczenia kontraktów kredytowych, które nie mogą być zaoferowane przez małe i średnie przedsiębiorstwo,

b) kompensowanie negatywnego oddziaływania czynnika obniżającego zdolność kredytową nowo powstałych przedsiębiorstw, wiążanego z brakiem tzw. historii kredytowej, w sytuacji możliwości dostarczenia przez kredytobiorcę pożądanę prawną formę zabezpieczenia interesów partnera bankowego,

c) kreowanie i utrzymywanie pożądanego tempa rozwoju gospodarczego w sektorach, regionach charakteryzujących się podwyższonym ryzykiem prowadzenia działalności gospodarczej poprzez ukierunkowywanie instytucji finansowych na wspieranie przedsiębiorstw funkcjonujących w takich warunkach i przypisywanie im miana jednostek obarczonych mniejszym potencjałem ryzyka, a więc bardziej dochodowych z punktu widzenia kredytodawcy,

d) wspieranie projektów gospodarczych realizowanych w niekorzystnym momencie cyklu gospodarczego (tzw. antycykliczne oddziaływanie produktów poręczeniowych).

Zdolność do generowania efektów dodatkowych oraz ich poziom (*additionality*) – stanowią kolejny obszar oceny rezultatów działalności poręczeniowej. Ogólna, tzw. podstawowa definicja efektów dodatkowych (*additionality*) wskazuje, że ze zjawiskiem tym mamy do czynienia w sytuacji, w której zainteresowanym dostarczone są kapitały dłużne, niedostępne w sytuacji, gdy ich kontrakt kredytowy nie byłby objęty ochroną poręczeniową, oferowaną przez instytucjonalizowanego zabezpieczyciela. Efekty dodatkowe mogą być realizowane po stronie zarówno kredytobiorcy, jak i kredytodawcy (zob. m.in. [1; 2; 6]).

Charakterystyka efektów dodatkowych, obserwowanych z punktu widzenia kredytodawcy, wiąże się z próbą opisu rezultatów działalności poręczeniowej, przyjmujących np. postać: ilościowych i jakościowych zmian w portfelu kredytowo-pożyczkowym, pozyskiwania nieobsługiwanych dotychczas klientów (przejmowanych często od pośredników finansowych funkcjonujących na nieformalnym rynku usług kredytowo-pożyczkowych), zmian sposobu percepcji cech małych i średnich przedsiębiorstw determinujących skłonność instytucji finansowych do udzielania im kredytów i pożyczek czy też ostatecznie wprowadzenia nowych produktów kredytowo-pożyczkowych dostosowanych do potrzeb zgłaszanych przez ich konsumentów.

Z kolei efekty dodatkowe realizowane przez kredytobiorcę przybierają formę: dostępu do kapitałów kredytowych klientów wcześniej racjonowanych, zwiększania wartości otrzymanych kapitałów kredytowych, poprawy warunków dostępu do kredytów i pożyczek, wzrostu parametrów ekonomicznych charakteryzujących działalność kredytobiorcy (takich jak np. wartość sprzedaży, zysku, wielkość produkcji, zatrudnienia), ponoszenia konsekwencji ekonomicznych przez przedsiębiorców niewykorzystujących ochrony poręczeniowej dla swych kontraktów kredytowych.

W tym miejscu należy podkreślić, że rodzaj i poziom realizowanych efektów dodatkowych staje się podstawową przesłanką do weryfikacji tezy o zasadności lub niezasadności prowadzenia działalności poręczeniowej [7, s. 81], a więc jest tym obszarem oceny, który w sposób bezpośredni przyczynia się do rozpoznania rzeczywistych efektów działalności poręczeniowej.

Zdolność do tworzenia efektu multiplikacji oraz jego wymiar (*multiplying effect*) – postrzegana jest jako możliwość lewarowania kapitałów wykorzystywanych przez poręczyciela w świadczeniu usług zabezpieczeniowych i uruchamiania z tego tytułu kredytów i pożyczek wykorzystywanych przez beneficjentów tej ochrony o wartości wielokrotnie przewyższającej kapitał poręczyciela. Multiplikacja wyraża więc stosunek bieżących zobowiązań gwarancyjnych i funduszy angażowanych w działalność zabezpieczeniową na różnych poziomach ochrony potencjalnych roszczeń instytucji kredytowo-pożyczkowych (zob. tab. 1).

Tabela 1. Wykorzystanie efektu multiplikacji – zasada

Gwarant	Wartość kredytu dla MSP	Poziom gwarancji oferowanej przez zabezpieczyciela	Poziom lewarowania 31.12.2001	Fundusz angażowany w uruchomienie gwarantowanej części kredytu	Poziom regwarancji	Ostateczny poziom lewarowania
Włochy FEDART	100 euro	60%	6,8 x	$60 / 6,8 = 8,8$ euro	50% - 4,4 euro	$100 / 4,4 = 22,7$ x
Francja SOCAMA	100 euro	80%	21 x	$80 / 21 = 3,8$ euro	Brak	
Niemcy B. B.	100 euro	80%	20 x	$80 / 20 = 4,0$ euro	68% - 2,7 euro	$100 / 2,7 = 37$ x
Hiszpania CESGAR	100 euro	100%	15 x	$100 / 15 = 6,6$ euro	33% - 2,2 euro	$100 / 2,2 = 45$ x

Źródło: [3, s. 123].

Ze swej istoty miernik ten oraz obszar, którego ocenie on służy, traktowany jest jako ważny element opiniowania operacyjnego sukcesu prowadzonej działalności poręczeniowej, stanowiąc miarę ukazującą oddziaływanie kapitałów poręczeniowych na aktywność kredyto- i pożyczkodawców. Jego poziom wykazuje ściśle powiązanie z polityką zabezpieczyciela realizowaną w obszarze tzw. efektów dodatkowych oraz z normami ostrożnościowymi, formułowanymi przez właścicieli instytucji poręczeniowej, organy nadzorczo-kontrolne czy też współpracujące z poręczycielami banki i pożyczkodawców (zob. m.in.: [4, s. 23]).

Skuteczność (*effectiveness*) prowadzonej działalności zabezpieczeniowej powinna być postrzegana jako zdolność tej jednostki do optymalizacji makroekonomicznych

efektów wiązanych z wykorzystaniem środków publicznych finansujących operacje podmiotu poręczeniowego [4, s. 25].

Podstawowym sposobem pomiaru wyników realizowanych w tym obszarze działalności poręczyciela stają się: ocena liczby i wartości nawiązanych transakcji kredytowych objętych ochroną zabezpieczeniową, wzrost wartości portfela poręczeniowego, rozwój sieci współpracujących z zabezpieczycielem partnerów bankowych.

Analiza praktyki funkcjonowania instytucji poręczeniowych wskazuje, że poziom skuteczności działania zabezpieczycieli w sposób bezpośredni wiąże się z ich siłą kapitałową, która determinuje:

- spełnianie przez kapitał poręczycielski funkcji gwarancyjnej wobec potencjalnych wierzycieli, zgłaszających swe roszczenia z tytułu braku regulacji ochronianych poręczeniem transakcji kredytowych,
- możliwość pokrywania kosztów i strat poręczyciela wiązanych z przedmiotem prowadzonej działalności,
- pozyskiwanie dodatkowych, obok opłat i prowizji, dochodów uzyskiwanych z tytułu inwestycji kapitałowych funduszu poręczeniowego,
- tworzenie odpowiednio zdywersyfikowanego portfela poręczeń, obniżającego ryzyko strat na prowadzonej działalności,
- możliwość tworzenia atmosfery wzajemnego zaufania pomiędzy poręczycielem a kredytodawcą, opartej na stabilnych podstawach finansowych dających pewność regulacji warunkowych zobowiązań poręczeniowych.

Sprawność podmiotów zabezpieczeniowych (*efficiency*) traktowana jest jako ostatni obszar analiz i formułowania ocen charakteryzujących efekty działalności poręczeniowej. Z parametrem tym w sposób bezpośredni łączą się kategorie kosztów funkcjonowania poręczeniodawcy oraz cen, jakie oferuje on na swoje usługi.

Analiza praktyki gospodarczej dowodzi, iż znaczna liczba podmiotów zabezpieczeniowych zakończyła działalność z tytułu niemożności pokrycia kosztów swej działalności przez przychody uzyskiwane z tytułu świadczenia usług ochronnych oraz utrzymywania rezerw kapitałowych.

Analizując strukturę kosztów podmiotu zabezpieczeniowego, można wyróżnić trzy grupy jednorodnych pod względem swej treści kategorii kosztowych, do których zaliczamy:

a) koszty implementacji jednostki zabezpieczeniowej, związane z procesem tworzenia instytucji poręczeniowej (jej wyposażeniem w zasoby materialne i niematerialne), pozyskaniem i wynagrodzeniem odpowiedniej kadry pracowniczej, działalnością marketingową,

b) koszty wyposażenia w odpowiednie zasoby kapitałowe, pochodzące zwykle z publicznych lub prywatnych subsydiów przeznaczanych na utworzenie kapitału poręczeniowego, tworzenie rezerw czy pokrycie strat obniżających siłę kapitałową,

c) dodatkowe koszty transakcyjne, ponoszone przez strony związku zabezpieczeniowego uczestniczące w tzw. programie gwarancyjnym (są to dodatkowe koszty po-

noszone przez strony umowy gwarancyjnej, wynikające z chęci/wymogu operowania i uczestnictwa w programie, związane np. z koniecznością dostarczenia odpowiednich informacji dla stron transakcji przez te strony, koszty działań podejmowanych w związku z dochodzeniem roszczeń gwarancyjnych, koszty wykorzystania regwarancji, dodatkowych ocen aplikacji kredytowych, szacowania majątku beneficjenta gwarancji, akredytacji banków w portfelowym systemie udzielania gwarancji itp.).

Parametry kosztowe charakteryzujące działalność instytucji zabezpieczeniowej znajdują swoje odbicie w cenach usług poręczeniowych, traktowanych obok ich kosztów jako podstawowy element oddziałujący na sprawność funkcjonowania tych instytucji. Poziom cen produktów zabezpieczeniowych należy traktować jako kompromis między kosztami świadczenia tych usług, założonym poziomem rentowności prowadzenia działalności zabezpieczeniowej (determinującej możliwość trwania i rozwoju poręczyciela) a konkurencyjnością tej formy wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw. Ostatecznie zabezpieczyciel, wyznaczając cenę na swoje usługi, winien pamiętać, że zbyt niska ich cena staje się czynnikiem zwiększającym ryzyko jego portfela poręczeniowego (przejęcie dużej liczby kontraktów kredytowych), zbyt wysoka zaś, decydując o spadku skłonności małych i średnich przedsiębiorstw do wykorzystania produktów zabezpieczeniowych, prowadzi do obniżenia jakości portfela poręczeń, gdyż w jego obszarze pojawiają się transakcje kredytowe nawiązywane z podmiotami o podwyższonym ryzyku prowadzonej działalności, którym nie zależy na cenie dostępu do kapitału kredytowego (zjawisko negatywnej selekcji).

W procesie formułowania opinii o efektach funkcjonowania instytucji zabezpieczeniowych ważne miejsce winna zajmować także kwestia **oceny zdolności tej jednostki do długookresowego utrzymywania się na rynku, opartej na samowystarczalności i trwałości prowadzonej działalności (*sustainability*)**. To pole ocen obejmuje swym zakresem rozpoznanie i oszacowanie takich parametrów, jak:

a) poziom nieuregulowanych zobowiązań i roszczeń poręczeniowych, kształtujący w sposób bezpośredni zdolność instytucji poręczeniowej do utrzymania się na rynku,

b) poziom strat z prowadzonej działalności odnoszonych do zasobów kapitałowych stojących do dyspozycji zabezpieczyciela, obserwowany przez pryzmat zjawiska multiplikacji charakteryzującego aktywność poręczyciela,

c) zmiany wartości i struktury kapitałów determinujących potencjał rozwojowy zabezpieczyciela.

Obok tych miar oraz obszarów kształtowania zdolności poręczyciela do długookresowego utrzymywania się na rynku usług zabezpieczeniowych (wiązanej z zapewnieniem zrównoważonego, trwałego wzrostu i rozwoju tej instytucji) na uwagę zasługują jeszcze takie parametry, jak utrzymywanie wysokiego potencjału realizowanych efektów dodatkowych, ilościowe i wartościowe zwiększanie portfela nawiązanych transakcji ochronnych, kreowanie swej wiarygodności i dobrej reputacji. Kategorie te w sposób bezpośredni przyczyniają się do poprawy samowystarczalności i stabilności

prowadzonej działalności zabezpieczeniowej w długim okresie, a zarazem stanowią podstawę formułowania ocen dotyczących tego wymiaru aktywności poręczyciela.

3. Rachunkowość instytucji zabezpieczeniowych a obszary oceny ich aktywności

Podczas charakteryzowania roli rachunkowości w procesie formułowania opinii na temat efektów działalności instytucji poręczeniowej na uwagę zasługuje kilka kwestii.

Po pierwsze, rachunkowość podmiotów zabezpieczeniowych w procesie pozyskiwania, przetwarzania, prezentowania i analizy informacji charakteryzujących działalność instytucji poręczeniowej dostosowuje się (a na pewno dostosować się powinna) do specyfiki tego rodzaju aktywności gospodarczej, wyrażanej poprzez:

- produkt stanowiący podstawę prowadzonej działalności oraz jego cechy (np. niematerialny charakter, pozabilansowy wymiar powstających w związku z jego dystrybucją zobowiązań, trudność w jednoznacznym określeniu terminu ich wymagalności itp.),
- charakterystyczne kategorie ryzyka związanego z prowadzoną działalnością zabezpieczeniową i wiodącą w nich rolę ryzyka kredytowego, narażającego zabezpieczyciela na takie same zagrożenia, jakie w toku transakcji dłużnej dotyczą kredytodawcy,
- ukierunkowanie poręczyciela na bezpieczeństwo prowadzonej działalności, determinujące w sposób bezpośredni zdolność jednostki zabezpieczeniowej do spełniania zadań, do których została ona powołana, a traktowane jako warunek konieczny, tworzący pożądane podstawy współpracy poręczyciela z elementami jego otoczenia (np. kapitałodawcami, bankami, instytucjami reprezentującymi przedsiębiorców, regwarantami, samorządami terytorialnymi itp.).

Po drugie, główną rolę w procesie opiniowania efektów działania instytucji zabezpieczeniowej odgrywa rozpoznanie czynników charakteryzujących jej siłę kapitałową, płynność, rentowność oraz jakość jej portfela poręczeniowego. Charakterystyka tych obszarów przypisywana jest rachunkowości ukierunkowującej się, z jednej strony, poprzez tworzenie zbiorów informacyjnych opisujących elementy kształtujące te parametry, na wsparcie procesów zarządzania, z drugiej zaś – na ich sprawozdawanie, dzięki któremu odbiorcy danych mogą przyjąć określone postawy czy też podjąć odpowiednie działania wobec poręczyciela.

Ważne jest również to że ocena aktywności jednostki poręczeniowej odbywa się także w wymiarze niefinansowym, charakteryzowanym przez opis rezultatów o naturze jakościowej lub ilościowej, osiąganych tak przez nią samą, jak również przez jej partnerów biznesowych czy też jej bliższe i dalsze otoczenie. Odnosi się to szczególnie do pomiaru tzw. efektów dodatkowych (*additionality*) oraz zdolności pokrycia luki rynkowej (*relevance*).

Po trzecie, zadania stawiane rachunkowości zabezpieczyciela, związane z tworzeniem podstaw informacyjnych, wspierających procesy oceny efektów jego działalności, wymuszają również wykorzystanie baz danych, tworzonych m.in. przez systemy rachunkowości jego kontrahentów handlowych. Szczególna rola w tym obszarze przypisywana jest zasobom informacyjnym (w tym i rachunkowości instytucji bankowej), które stają się źródłem danych wykorzystywanych w procesie szacowania ryzyka transakcji kredytowej obejmowanej ochroną poręczeniową oraz wyboru działań optymalizujących to zagrożenie. Fakt ten jest przesłanką, która winna być uwzględniona w kształtowaniu warunków współpracy instytucji poręczeniowej z jej partnerami bankowymi i pożyczkodawcami.

4. Zakończenie

Podsumowując rozważania dotyczące kwestii obszarów oceny efektów działalności instytucji zabezpieczeniowych świadczących usługi poręczeniowe dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz roli odgrywanej na tym polu przez ich rachunkowość, można sformułować dwa wnioski.

1. Wniosek pierwszy, odnosząc się do zagadnień ogólnych, wskazuje na bardzo duże zróżnicowanie podstaw oceny rezultatów aktywności poręczeniowej zinstytucjonalizowanego zabezpieczyciela. W ich grupie odnajdujemy zagadnienia:

- o charakterze makro- i mikroekonomicznym (np. pokrycie luki rynkowej, ilościowy wzrost portfela kredytowego konkretnej instytucji bankowej),
- o charakterze długo- i krótkookresowym (zdolność do długookresowego utrzymywania się na rynku oparta na trwałości i samowystarczalności prowadzonej działalności poręczeniowej, poziom wypłat poręczeniowych w danym okresie),
- o charakterze ilościowym, jakościowym i wartościowym (utrzymanie, zwiększenie poziomu zatrudnienia, zmiana postrzegania małych i średnich przedsiębiorstw przez partnerów bankowych, poziom kosztów prowadzonej działalności poręczeniowej),
- odnoszące się do różnych stron transakcji poręczeniowej i oddziaływania na nie związku zabezpieczeniowego.

Różnorodność ta, obok takich czynników, jak niski popyt na tego typu informacje, wysoki koszt ich pozyskania czy też przeciwieństwo celów i oczekiwań stron związku poręczeniowego, staje się przyczyną komplikacji w procesie szacowania ocen opisujących efekty prowadzenia działalności zabezpieczeniowej.

2. Wniosek drugi, wiążąc się z charakterystyką roli rachunkowości podmiotu poręczeniowego w toku formułowania ocen rezultatów jego działalności, wskazuje, że przed omawianym elementem systemu informacyjnego stoją w związku z tym zadaniem ogromne wyzwania, kształtowane poprzez:

- specyfikę działalności prowadzonej przez zabezpieczyciela,
- różnorodność realizowanych efektów oraz obszarów ich obserwacji,

- konieczność wykorzystywania danych płynących z systemów informacyjnych stron związku zabezpieczeniowego,
- oparcie ocen na kategoriach nie tylko pieniężnych, ale i jakościowych.

Wymienione czynniki wskazują jednoznacznie, że rachunkowość zabezpieczyciela winna wychodzić naprzeciw oczekiwaniom formułowanym przez odbiorców informacji przez nią kreowanych, dostosowując wewnętrzne procesy pozyskiwania, przetwarzania i prezentacji informacji do wyzwań, jakie stawiają przed nią działania związane m.in. z opiniowaniem efektów działalności podmiotu zabezpieczeniowego.

Literatura

- [1] Adamek J., *Additionality jako miara efektów działalności instytucji gwarancji kredytowych dla małych i średnich przedsiębiorstw*, Monografie i Studia 2005, Szkoła Główna Handlowa, Kolegium Zarządzania i Finansów, Warszawa 2005, s. 359-369.
- [2] Adamek J., *Wykorzystanie miernika additionality w ocenie działalności polskich funduszy poręczeń kredytowych*, [w:] *Uwarunkowania rynkowe mikro- i małych przedsiębiorstw*, red. A. Bielawska, Studia i Rozprawy, Szczecin 2006 (w druku).
- [3] Doute A., *La Garantie Des Prets Aux Petite Et Moyennes Entreprises – Les Systemes De Garantie Membres De L'Association Europeenne Du Cautionnement Mutuel Presentation Et Comparaison*, AECM, Bruxelles 2003, s. 123.
- [4] *Guarantee and Mutual Guarantees*, BEST Report, January 2005, s. 21-25.
- [5] Mayer R.L., Nagarajan G., *Evaluation of Credit Guarantee Programs in Developing Countries*, „Economics and Sociology Occasional” Paper No. 2322, The Ohio State University, Columbus 1996, s. 3-5.
- [6] *Review of Loan Incrementality Studies for the Canada Small Business Financing Act – Methodological Review*, The Conference Board of Canada for Industry Canada, Small Business Office, May 2003.
- [7] Rhyne E., *Small Business, Banks and SBA Loan Guarantees: Subsidizing the Weak or Bridging a Credit Gap?*, Quorum Books, New York 1998, s. 81.
- [8] Vogel R.C., Adams D.W., *Costos y Beneficios de los Programas de Garantia de Credito*, [w:] J. Levitsky, J.J. Llisterii, *Sistemas de Garantia de Credito: Eexperiencias Internacinales y Llecciones para America Latina y el Caribe*, BID, Washington 1996, s. 36.

THE AREAS FOR HEDGING ACTIVITY ASSESSMENT OF CREDIT GUARANTEE INSTITUTIONS FOR SME VERSUS THE ROLE OF THEIR ACCOUNTANCY

Summary

The analysis of hedging entities activity results encounters numerous obstacles of methodological, economic or political nature. The research may be carried out within the area of effects obtained by particular parties of the guarantee relationship or it may be associated with evaluating assessments in the cross-section of results and their measures such as: relevance, additionality, multiplying effect, effectiveness and efficiency of the carried out economic activity.

Having assumed the above the objective of the paper is an attempt of characterizing the main areas of conducting analyses and presenting assessments of guarantee entities activity as well as indicating the role which should be assigned to accountancy of the hedging institutions.